

కాశీ కలహాసము

1627
11009

శ్రీ కాకుళం శ్రీమహాలక్ష్మీ స్త్రీ స
మాజ వట్టంవత్సర సభలో జరిగిన
రాజశ్రీ సోదాహరణండా ప్రాధాన్య
టిక్కుగారయిన కాపవరపు పాప
మృగాలు చెప్పిన ఉపన్యాసము.

మృ రా. తా. క. శ్రీ పల్లి
రామమూర్తి పంతులు గారిచే

ప్రచురింపబడినది.

శ్రీ గాయత్రీ ప్రెస్,

శ్రీ కాకుళం.

1920.

వణాశ్రమములను గురించి సిద్ధాధికాశా
 ను సంవత్సరమాగేశర మాసమందు గంజాంజిల్లా
 కి గాతుశములూ శ్రీమహాలక్ష్మి స్త్రీసమాజ ప
 ర్శ్వంవత్సర సభలో మహారాజశ్రీ సాదాంపటం
 డా పోప్రెట్రిక్కు గార్లన కాపవరపు పాప
 వ్యుగారు చెప్పిన ఉపన్యాసము

ఇష్టకేవలప్రార్థనః స్వయంరచించిన శ్లోకముః

శ్లో॥ సీతాసమన్వితంకాంతం పూర్వేందు
 సదృశాననం॥ సవిద్యుచ్ఛన సంకాశం రామచం
 ద్రం నమామ్యహం॥ ఇష్టప్రకేవతావంధనం॥ బా
 చరించి వణాశ్రమములను గురించి కించిదుస
 న్వాసంబుండెలియ జేయుచున్నాను॥ కరుణా స

ముదురిండగు కీమత్తా రాయణుంకు వీలా వినో
 దాధామై జీవులుచేసిన పుణ్యపాపకర్మల ననున
 రించి జంగ మస్థావరములుగా రెండు విధములైన
 స్వప్తి మె నర్చెను. స్థావరము లనగా వృక్షవర్ష
 తములు జంగములనగా పశుమృగపక్షి సర్ప
 వృశ్చిక, పిపిలికాదులను దేవమానవులును బ్రం
 హ్మదేవేంద్రాదులును యి-ప్రకారము స్వ
 ప్తిచేసి ఈ స్వప్తిలో పాపాత్మక పాపసామా
 న్యములచే స్థావరములను జంగములులో పశు,
 మృగ, పక్షి, సర్ప, వృశ్చిక పిపిలికాదులును
 స్వ, పుణ్య శ్చివ పుణ్యసామాన్యములుచే దే
 వలనున్న బ్రహ్మ దేవేంద్రాదులనున్న పుణ్య

పాపమిశ్రమముచే మనుష్యులనున్న స్థితిను.
 మనుష్యులలో స్పృశ్యమేదలు బ్రహ్మ, త్రివియ,
 వైశ్య, కూదులను నాలుగు వర్ణములుగా సృ
 స్టించెను. ఇందుకు శృతి ప్రమాణము బ్రాహ్మ
 ణోస్సముఖమాసిత్. బాహురా న కృతః
 ఊహాత దస్యయద్వైశ్యః పద్భ్యగం శూద్రోఽ
 బాయత ఇట్లుశ్రీభగవంతుండగు శ్రీమన్నారాయ
 ణనిముఖమువలన బ్రాహ్మణులనున్న బాహువు
 లవలన రాజులనున్న ఊరువులవలన వైశ్యులను
 న్న పాదములవలన కూదులనున్న జీవులకర్మా
 నుగుణ విభాగమువలన సృష్టించెను. ఇందుకు శ్రీ
 భగవద్గీతా భగవద్వాక్యము ॥ శ్లో ॥ చాతుర

॥३०॥ మయాస్పష్టం గుణకర్మ విభాగశః శ్రుతిపు
 న్నది॥ ఇట్టి నాలుగువణక మూలలో తాద్రవణక
 మైన బ్రాహ్మణవణకము వేదవిశూతాచారములు
 గలదిన్ని వేదాధ్యయనాభ్యాసములను యజ
 నయాజనములున్న తపస్సమాధి నిష్ఠలున్న కలదై
 కాంతి శమదమావ్యనంత కల్యాణసుఖముల కాల
 ముంజై యొప్పుచుండును॥ రాజులకు వేదవిశూతా
 చారమైన కర్మలును తపస్సమాధి నిష్ఠయును మా
 త్రము కలదైయున్నది॥ పూర్వకాలములయందు
 రాజులవలనే వేదవిశూతాచారమైన కర్మలున్న
 తపస్సమాధినిష్ఠయు వైశ్యులను యుండెను॥
 శూద్రవణకముకు వేదవిశూతాచారములున్న త

పుష్పకూఢులును తేనుః దేవబ్రాహ్మణ భక్తిగలిగి
 యుండుట శ్రీభగవద్భక్తిగల శూద్రులు విప్రసమా
 నులని చెప్పుదురుః శ్లో॥ నశూద్రా భగవద్భక్తా
 విశ్రాంతాః వతాశ్చతాః అనితున్నదిః ఈచాతు
 ర్వర్ణకములలో బ్రాహ్మణవర్ణకమునకు బ్రంహ్మ
 చిర్యాన నాలుగాశ్రమములు మత్రీయ, వైశ్యు
 కు బ్రహ్మచర్యాది మూడాశ్రమములు మాత్రమే
 యున్నవిః బ్రాహ్మణులకు బ్రంహ్మచర్య గృహ
 స్థవాన ప్రతిస్తయత్యాశ్రమములను యానా
 లుగాశ్రమములలో బ్రంహ్మచర్యమనగా అ
 స్థి శూద్రులయు జపతపస్వాధ్యాయముకై గు
 రుత్యోగము విద్యుక్త సత్కర్మము వ్యసించును

నిషిద్ధా భక్ష్యభక్షణా పేయస్త్రీసంగాది వజ్జీ-
 తంబును సత్యభర్మాను చరితంబును క్రిభగవద్భ-
 క్త్యాదులును కల్పియున్నదిః గృహస్థాశ్రమన-
 గా స్వవణకన్యకా వివాహంబును అగ్ని శిశ్నా-
 పాయు దేవయజ్ఞపూర్వక సత్కర్మాను శ్తానంబు-
 ను సత్యంబును నిషిద్ధ పదాథకవజ్జనంబును
 పరస్త్రీ పరపురుషసంగవజ్జీతంబును సాధుదూష-
 ణప్రతిపాది వజ్జీతంబును త్రిభగవద్భక్తియుక-
 ల్పియున్నదిః వానప్రస్థాశ్రమవనగాధర్మపత్ని-
 సమేతముగా వననివాసంబును జితేంద్రియత్వము-
 ను పూర్వాశ్రమని యుక్త అగ్ని శిశ్నాశాదిసత్క-
 ర్మాను శ్తానంబును శాంతసమవమాది గుణంబులు

ను భూతదయయును ప్రీతిగవద్భక్తియు గలదై
 యున్నది. యత్యాశశ్రమమనగా తుటిచకబహు
 దక హంసపరమ హంసలనే సౌంజ్ఞలుగలిగి కా
 న్యైకార్మాను స్థానపజిత-తంబును ఈశ్వరత్రయ వ
 జిత-తంబును శీతోష్ణదిద్వంద్వసహనంబును గలి
 గి తపస్సమాధి నిష్ఠాగతివృత్తో సర్వంబును
 క్రిమన్నారాయణ స్వరూపంబు యనుసంధా
 నంబు గలదైయున్నది. ఇట్టివణాశ్రమధర్మం
 బులుగల మానవ జన్మంబునందు జ్ఞాన వి
 భాగ్యులచే నానందించు విహితసుఖంబును
 గన్మాది దుఃఖములు లేక పునరావృత్తి లేక ఉన్మే
 న మోక్షసందంబునొందు అముష్మిక సుఖంబును

సంపాదించుటకును స్త్రీలున్న పురుషులున్ను. స
 మానులైయున్నను స్త్రీలసమభూతలనిన్ని పురుషు
 లు ధర్మపత్నీ సమేతంబని చేయుపుణ్యకర్మల వల్ల
 నే స్త్రీలుతరించుటకు సాధనమనిన్ని స్త్రీలకుడే
 పుణ్యకర్మలు చేయుటకు స్వాతంత్ర్యము లేదని
 న్ని పురుషులుచెప్పిన మాటలువల్ల స్త్రీలువిద్యావి
 హీనులగుటచే ఆమాటలు నమ్మివిద్యాజ్ఞాన సం
 పాద్య మెలులగలేక యున్నామని ద్వాపరీయంగం
 బున ధృమన్నారాయణుండు బలరామ కృష్ణ
 వతారంబుల నవతరించి యమునాతీరంబున బల
 రామకృష్ణులు గోపాలకులతో ఆశోకస్మృత్యంబు
 యనుండి కొండలు గోపాలకులతో నిట్లనిరి. ఓ

గోపాలకులారా! యిచ్చట సమీపమునిపల్లెకరిగి
 అన్నపానాదులచ్చట మునులనడిగి తెమ్మనిచెప్పి
 బంపిరి; ఆగోపాలకులముని పల్లెకరిగి యిట్లనికిఁ
 ఓనుహమునుఁగారా! యిచ్చటసమావత్యోకవృక్ష
 చ్చాయను శ్రీ బలరామ కృష్ణులు గోపాలకులతో
 గూడియున్నాఁడు; మిమ్ములనన్న పానాదులనడిగి
 తెమ్మని మమ్ములను బంపినారు; అనిచెప్పినఆమును
 లు మేము వైశ్యజేనాది కార్యములుచేసిన పిమ్మ
 టగాని అన్నపానాదులిచ్చట లేవనిచెప్పిరి; ఆ
 గోపాలకుఁగారామాటలు వినిపచ్చి శ్రీ బలరామ కృ
 ష్ణులతో ఆచార్యకారము దిన్న వించిన విని శ్రీ బల
 రామ కృష్ణులు ఆమునులు భార్యల నన్నపానాదుల

రాకొంటి ఆమునికాంతలు శీఘ్రముగా అబలరా
 మ కృష్ణులున్న ఆశోకపుష్ప ఛాయకరిగి తాము
 తెచ్చిన భక్త్యభోజ్య తానొకప్పుడు పానీయాదు
 లు అబలరామ శ్రీకృష్ణుల కావగింపుచేసి గోపా
 లకులకు తత్ప్రసాదాన్న సానాన లానంగితి
 పిమ్మట శ్రీకృష్ణ భగవంతుండు ఆముని కాంతల
 కంపరకును విజయమునందు నేత్రైర్విర్యాది పంప
 వలున్న విద్యాభానభ క్తిప్రరాగ్భానులన్న ఆము
 మ్మికంబున పునరావృత్తి రూతమై అఖిండానంద
 మైన ముక్తి పచ్చనట్లు సకలములొనంగిన ఆముని
 కాంతలు తమతమ యాశ మములకు జేరిననమ్మట
 అస్పృతాంతం బొమునులంగు పనియిట్లనవిదక్కిం
 చితి శ్రీకృష్ణ భగవంతుని కలకటమోసపో

యితమి కాలతలపాటియు బద్ధితేనునే పిటహరి
 గాన బో నెరుగ మేనుదురాత్ముల మేము కల్పహా
 ద్భటులము విష్ణుమారగుల పాజ్జతలేల తపంబులే
 ల పర్వటనను లేలకీలములు యాగములుస్మరియే
 ల కాల్పనే || అనిచింత కాంత హృదయలైరి
 ఇందువల్ల స్త్రీలున్న విహికమునవిద్యాజ్ఞానములు
 పంపొదిచుటకున్న అందువల్ల భక్తి నైరాగ్యంబు
 లుగలిగి ఆముష్మికంబగు తామన్నారాయణ ధ్యా
 నాదులాచరించి పునరావృత్తి రహితమైన ముక్తి
 నొందుటకున్న సమధికార స్త్రీలకున్న శీమగ్న
 రాయణుండే యుచ్చుచున్నాడు అట్టి శ్రీమ
 న్నారాయణున కనేక చందనంబు లాచరించుచు
 న్నాను.

10248